

Sorotan Khas

Pembangunan Keusahawanan

Steve Job dan Bill Gates bukan sahaja ada satu malahan mereka ada dua persamaan – bukan sahaja mereka adalah pengasas kepada dua konglomerat antarabangsa yang berjaya, mereka juga pernah tercicir daripada sistem pendidikan rasmi. Apa yang menjadikan siapa mereka hari ini adalah keinginan yang membara untuk mengubah angan-angan mereka menjadi realiti dengan mencabar semua kemungkinan dengan mengambil risiko dan langkah berani. Kemahiran ini bukanlah sesuatu yang boleh dipelajari di sekolah tetapi ia merupakan sebahagian daripada pembangunan keusahawanan.

Keusahawanan adalah satu unsur penting terutamanya dalam perusahaan kecil dan sederhana (PKS) kerana ini memberi 'nyawa' kepada perniagaan. Kini, definisi keusahawanan telah berubah bersama dengan evolusi lanskap perniagaan. Selain daripada proses mengenal pasti dan memulakan usaha perniagaan, mencari dan menyusun sumber yang diperlukan dan mengambil risiko dan ganjaran yang berkaitan dengan usaha tersebut, istilah keusahawanan telah ditakrifkan semula dengan memasukkan kemahiran mengenal pasti, menilai daya maju, serta mengeksplotasi dan mengembangkan peluang untuk mewujudkan produk dan perkhidmatan baharu supaya dapat melahirkan satu usaha perniagaan yang membawa keuntungan serta mampu berdaya tahan terhadap kesukaran dan kegagalan.

PERSPEKTIF ANTARABANGSA

Di peringkat antarabangsa, keusahawanan adalah kunci utama dalam mempromosikan pertumbuhan ekonomi dengan menyumbang kepada keluaran dalam negeri kasar (KDNK), merangsang pelaburan dan menjana pekerjaan. Ia juga penting dalam mempromosikan kepelbagaian produk dan perkhidmatan yang ditawarkan oleh perniagaan serta langkah untuk menembusi pasaran antarabangsa. Oleh itu, kemajuan ekonomi sesebuah negara sering ditentukan, antara lain, oleh pemikiran keusahawanan, kemahiran dan keupayaan rakyatnya.

Konsep keusahawanan di bawah Pertubuhan Kerjasama Ekonomi dan Pembangunan (OECD) merujuk kepada individu yang berdaya usaha dan mempamerkan kesediaan untuk mengambil risiko dengan idea baharu dan inovatif bagi menghasilkan produk atau perkhidmatan baharu. *'Entrepreneurship at Glance 2015'* yang diterbitkan oleh OECD adalah percubaan pertama oleh OECD untuk membina statistik yang boleh membandingkan bidang keusahawanan dan penentunya di peringkat antarabangsa. Laporan tersebut mengandungi pelbagai langkah perbandingan di peringkat antarabangsa yang merangkumi analisis dan polisi mengenai keusahawanan dan usahawan. Ia bertujuan untuk membandingkan beberapa bidang di antara beberapa negara yang merangkumi penciptaan perusahaan baharu, pekerjaan sendiri, kemandirian perusahaan dari penubuhannya sehingga kemuffisan serta persepsi dan sikap terhadap keusahawanan antara budaya yang berbeza.

Berdasarkan penemuan tersebut, kadar permulaan perniagaan telah menunjukkan trend peningkatan semenjak krisis kewangan pada tahun 2008-09 di kebanyakan negara; terutamanya di Australia dan United Kingdom (UK), dan lebih terkini di Denmark, Portugal dan Sweden. Kelahiran perusahaan baharu yang mencerminkan dinamisme perniagaan adalah satu dimensi penting keusahawanan di dalam sesebuah negara, iaitu keupayaan untuk memulakan perniagaan baharu sepenuhnya.

Sebagai tambahan, lebih daripada separuh daripada perniagaan yang baharu bermula gagal dalam lima tahun yang pertama, dengan perbezaan kadar syarikat yang bertahan daripada kurang daripada satu daripada lima syarikat di Lithuania kepada lebih daripada dua per tiga di Sweden. Di Austria, Belgium, Luxembourg, Belanda dan Sweden, secara konsisten kadar bertahan syarikat yang baharu bermula adalah lebih tinggi daripada negara lain. Adalah penting untuk mengetahui peratusan syarikat yang telah ditutup operasinya pada tahun tertentu dan membandingkannya dari masa ke semasa dan antara negara memandangkan maklumat ini membantu pemahaman kesan perubahan ekonomi ke atas keusahawanan. Di antara tahun 2007 dan 2010, kadar penutupan perusahaan menurun di beberapa negara, mencerminkan keselarian dengan kadar kelahiran. Sebaliknya, sama dengan kadar kelahiran juga, ia meningkat dalam tahun-tahun kebelakangan ini.

Dari segi budaya, persepsi positif terhadap keusahawanan kelihatan seolah-olah sesuai atau bertepatan dengan sikap sukarela terhadap keusahawanan di sesebuah negara. Tetapi, keadaan ekonomi sering mengganggu aspirasi seseorang individu. Pada tahun 2014, tanggapan mengenai peluang keusahawanan adalah tinggi secara relatifnya di Amerika Syarikat, Kanada, Norway, Denmark dan Mexico serta di Brazil dan Indonesia. Sementara itu, di beberapa negara Selatan Eropah terutamanya di Greece, Sepanyol dan Portugal, tanggapan keupayaan keusahawanan adalah jauh lebih tinggi daripada tanggapan peluang keusahawanan.

LAPORAN PENGAWASAN KEUSAHAWANAN ANTARABANGSA 2015/16

Laporan Pengawasan Keusahawanan Antarabangsa (GEM) adalah penanda aras ke atas aktiviti keusahawanan yang diiktiraf di peringkat antarabangsa dan disertai oleh 60 negara di seluruh dunia termasuk Malaysia. Laporan ini adalah penting kerana ia menyediakan petunjuk kepada kedudukan Malaysia dalam usaha memupuk keusahawanan di dalam negara. Oleh kerana proses keusahawanan adalah berterusan, GEM mengukur tindakan usahawan di peringkat yang berlainan dalam mewujudkan dan membina daya tahan; contohnya keusahawanan mula tumbuh, pemilikan perniagaan baharu, Aktiviti Keusahawanan Tahap Awal Sepenuhnya (TEA) dan pemilikan perniagaan yang sudah ditubuhkan (rujuk Jadual 1).

Jadual 1: Aktiviti Keusahawanan di Pelbagai Peringkat di Malaysia

Aktiviti Keusahawanan	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015/16
	% penduduk berumur diantara 18-64						
Kadar keusahawanan peringkat permulaan	2	1	3	3	2	1	1
Kadar pemilikan perniagaan baharu	3	4	3	4	5	5	2
Aktiviti keusahawanan Tahap Awal (TEA)	4	5	5	7	7	6	3
Kadar pemilikan perniagaan yang sudah ditubuhkan	4	8	5	7	6	8	5
Perniagaan yang tidak diteruskan	3	2	3	2	2	2	1
Dipacu Keperluan (% TEA)	25	12	10	13	18	18	14
Peluang Dipacu Penambahbaikan (% TEA)	44	41	72	61	65	64	67

Sumber: Laporan Antarabangsa GEM dari tahun 2009 ke tahun 2015/16

Malaysia adalah dalam kalangan ekonomi di rantau Asia dengan pembiayaan dan infrastruktur fizikal disediakan secara meluas bagi memberi sokongan kepada keusahawanan. Namun, walaupun dengan faktor yang positif, kadar TEA negara adalah paling rendah di rantau ini. Menurut laporan tersebut, peratusan individu yang sedang dalam proses permulaan atau sudah menjalankan perniagaan baharu di Malaysia adalah 2.9% pada tahun 2015, berbanding dengan 6.6% pada tahun 2013 dan 5.9% pada tahun 2014. Trend ini menunjukkan bahawa tidak ramai rakyat yang mengejar peluang keusahawanan dan inisiatif yang inovatif.

Selain daripada aktiviti keusahawanan pada pelbagai tahap, Jadual 1 juga memberi maklumat mengenai indeks perniagaan yang tidak diteruskan, TEA yang

Malaysia adalah dalam kalangan ekonomi di rantau Asia dengan pembiayaan dan infrastruktur fizikal disediakan secara meluas bagi memberi sokongan kepada keusahawanan

dipacu keperluan dan TEA yang dipacu peluang penambahbaikan. Peringkat permulaan perniagaan mungkin adalah peringkat yang paling mencabar bagi usahawan di Malaysia. Oleh itu, apabila usahawan boleh mengatasi cabaran ini, ia akan membawa kepada pembinaan daya tahan dan pertumbuhan perniagaan.

Data ini juga menunjukkan aktiviti keusahawanan peringkat awal di Malaysia adalah konsisten dan dipacu terutamanya oleh peluang berbanding dengan keperluan. Dalam Laporan GEM, Malaysia berada di tempat keenam daripada 60 buah negara dalam Indeks Motivasi, dengan usahawan Malaysia memilih untuk mengejar peluang berasaskan kepada motivasi keusahawanan, dan bukannya memulakan perniagaan berasaskan keperluan.

Usahawan yang dipacu oleh peluang adalah secara relatifnya lebih berinovasi sementara usahawan yang dipacu oleh keperluan secara amnya adalah dipengaruhi oleh keadaan ekonomi seseorang individu. Trend sepanjang tujuh tahun ini menunjukkan penurunan trend keusahawanan yang dipacu oleh keperluan dan peningkatan trend dalam keusahawanan peringkat awal yang dipacu oleh peluang. Ini menunjukkan trend usahawan Malaysia adalah secara amnya dipacu oleh peluang dan didorong oleh pendapatan yang lebih baik dan kebebasan melalui perniagaan di peringkat permulaan (*start-ups*), dan sanggup mengambil risiko untuk berjaya.

Takut kepada kegagalan sentiasa menjadi salah satu faktor yang boleh menghalang usaha untuk menjadi seorang usahawan dan memulakan suatu perniagaan. Namun, pada tahun kebelakangan ini, Malaysia telah mencatatkan penurunan dalam peratusan kadar takut kepada kegagalan. Pada tahun 2009, kadar takut kepada kegagalan dalam kalangan rakyat Malaysia adalah 65% dan pada tahun 2013 adalah 33.3%. Sementara itu, pada tahun 2015, ia menurun lagi kepada 27.1% disebabkan oleh ekosistem keusahawanan yang menarik sepanjang tempoh tersebut (rujuk Jadual 2).

Jadual 2: Sikap dan Persepsi Keusahawanan

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015/16
	% penduduk yang berumur 18-64						
Peluang yang dilihat	45	40	37	36	41	43	28
Keupayaan yang dilihat	34	24	31	31	28	38	28
Takut kepada kegagalan*	65	45	30	36	33	27	27
Kecenderungan keusahawanan **	5	5	9	13	12	12	6
Keusahawanan sebagai pilihan kerjaya yang baik	59	56	52	46	42	50	39
Status tinggi kepada usahawan yang berjaya	71	67	51	51	45	50	51
Tumpuan media kepada keusahawanan	80	88	74	63	62	70	64

* Denominator: kumpulan umur 18 – 64 peluang baik yang dilihat untuk memulakan perniagaan

** Responden dijangkakan memulakan perniagaan dalam masa 3 tahun; demoninator: kumpulan umur 18 – 64, iaitu pada masa ini tidak terlibat dalam aktiviti keusahawanan

Sumber: Laporan Antarabangsa GEM dari tahun 2009 ke tahun 2015/16

Perhatian media yang positif boleh menjadi satu cara yang efektif dalam membentuk sikap terhadap keusahawanan dalam masyarakat. Di Malaysia, 64% berfikir bahawa keusahawanan menerima perhatian media yang besar dan usahawan dilihat sebagai mempunyai status yang tinggi dalam masyarakat. Malaysia perlu terus maju ke hadapan dan menggunakan keusahawanan dipacu oleh peluang, dalam pelbagai bentuknya, yang memberikan kelebihan daya saing. Cara untuk maju ke hadapan adalah melalui perusahaan berasaskan pengetahuan yang intensif dan perusahaan yang dipacu oleh inovasi. Ini boleh dilaksanakan memandangkan Kerajaan sentiasa menggalakkan penglibatan rakyat terutamanya kaum Bumiputera dalam keusahawanan.

Namun, keusahawanan tidak dilihat sebagai kerjaya pilihan di negara seperti Malaysia (39.3% pada tahun 2015) dan Singapura (51.7% pada tahun 2014), berbanding negara ASEAN yang lain kerana terdapat banyak peluang pekerjaan yang menawarkan skim gaji yang menarik. Seterusnya, kadar pemilikan perniagaan baharu yang rendah di Malaysia (2.3% pada tahun 2015) adalah kerana persekitaran pekerjaan yang teguh; lebih ramai rakyat Malaysia memilih untuk mendapat pendapatan yang stabil melalui pekerjaan, berbanding mempunyai perniagaan sendiri.

PEMBANGUNAN KEUSAHAWANAN DI MALAYSIA

Pembangunan keusahawanan semakin menjadi lebih penting di Malaysia, dari segi dasar dan inisiatif. Pembangunan keusahawanan dan PKS telah menjadi alat penting kepada Kerajaan, bukan sahaja untuk meningkatkan tahap ekonomi tetapi juga sebagai alatan sosial untuk menolak negara keluar daripada perangkap pendapatan pertengahan.

Ini dapat dilihat melalui beberapa langkah dan inisiatif yang dilaksanakan oleh Kerajaan dalam membantu dan menggalakan sikap dan kemahiran keusahawanan di dalam negara; termasuk skim pembiayaan, program dan aktiviti keusahawanan dan PKS, infrastruktur fizikal seperti taman perniagaan dan keusahawanan serta inkubator perniagaan dan khidmat nasihat. Di bawah Pelan Induk PKS, pembangunan PKS, termasuk keusahawanan, telah dikenal pasti sebagai jentera terbaharu dalam pembangunan ekonomi di Malaysia.

Ekosistem keusahawanan sedia ada di Malaysia tertumpu kepada lima komponen utama bagi memastikan kaedah yang menyeluruh kepada pembangunan PKS dan keusahawanan. Ini termasuk pembangunan dasar, skim pembiayaan dan jaminan, pendaftaran dan perlesenan, perusahaan di peringkat permulaan dan inkubator, program capaian dan kesedaran, serta perkhidmatan informasi dan nasihat.

Pelbagai Kementerian dan agensi adalah terlibat di dalam ekosistem bagi mewujudkan perkongsian, dan memastikan aspirasi menjana usahawan berjaya boleh tercapai. Agensi seperti SME Corp. Malaysia, Majlis Amanah Rakyat (MARA), Institut Keusahawanan Negara (INSKEN), Perbadanan Usahawan Nasional Berhad (PUNB), Pusat bagi Pembangunan dan Penyelidikan Keusahawanan (CEDAR) dan *Malaysian Global Innovation & Creativity Centre* (MaGIC) menyandang tugas penting dalam menyediakan sokongan dan rundingan perniagaan serta latihan. Agensi ini juga menyediakan kemudahan pembiayaan, inkubator dan premis perniagaan serta latihan industri dan program mentor bagi memastikan ekosistem keusahawanan disokong sepenuhnya.

Pada tahun 2016, sejumlah 27 program keusahawanan telah dilaksanakan oleh pelbagai Kementerian dan agensi. Program ini termasuk program PKS bagi pertumbuhan dan perkembangan serta juga program di peringkat permulaan perniagaan. Program PKS dan keusahawanan ini adalah penting dalam memastikan produktiviti dan sumbangan PKS kepada KDNK negara dapat ditingkatkan.

Kerajaan juga telah menubuhkan SME Corp. Malaysia sebagai Agensi Penyelaras Pusat (CCA) bagi menyelaras dan memperkemas semua program PKS termasuk pembangunan keusahawanan di bawah bidang kuasa Majlis Pembangunan PKS Kebangsaan (NSDC) yang dipengerusikan oleh YAB Perdana Menteri. Pada masa yang sama, Kerajaan menggalakkan penglibatan belia dan wanita dalam keusahawanan.

Sesetengah program adalah unik kerana mereka tidak hanya fokus kepada perkembangan perniagaan, tetapi juga pembangunan modal insan. Ini merupakan petanda baik bagi usahawan, kerana mereka bukan sahaja dapat meningkatkan perniagaan mereka, malahan juga mereka dapat meningkatkan pengetahuan tentang perniagaan. Ini termasuk Program Latihan Industri PKS-Universiti, Tunas Usahawan Belia Bumiputera (TUBE), Program Keupayaan PKS, Program Latihan Keusahawanan dan Koperasi dan Inkubator Keusahawanan Wanita (I-KeuNITA).

Di bawah Rancangan Malaysia Kesebelas (RMKe-11), keusahawanan telah dikenal pasti sebagai salah satu bidang keutamaan nasional menjelang Wawasan 2020. Dalam usaha bagi menyediakan bantuan keusahawanan bersepadu dan mengurangkan aktiviti yang bertindih, kerjasama di antara agensi menyediakan program keusahawanan dan program sokongan PKS kepada usahawan di kawasan bandar dan luar bandar akan diperkukuhkan semasa tempoh tersebut. Sokongan ini akan melibatkan agensi seperti SME Corp. Malaysia, TEKUN Nasional dan Amanah Ikhtiar Malaysia (AIM) bagi menyediakan peluang pembangunan perniagaan yang luas kepada usahawan.

Menjurus kepada tujuan tersebut, usahawan mikro juga akan dihubungkan dengan institusi perbankan dan kewangan supaya mendapat akses mudah kepada pembiayaan. Syarikat besar termasuk syarikat berkaitan kerajaan (GLCs) akan diberi insentif bagi meningkatkan sumbangan mereka dalam mewujudkan usahawan, terutama dalam bidang utama seperti ICT, bioteknologi dan teknologi hijau.

Sementara itu, SME Corp. Malaysia juga telah diberi mandat untuk menyelaraskan inisiatif keusahawanan kepada isi rumah B40, dengan kerjasama pelbagai Kementerian dan agensi. Ini dilaksanakan melalui usaha seperti perkongsian pintar dengan institusi penyelidikan dan pembangunan (R&D) bagi membantu PKS meningkatkan kualiti produk, meningkatkan pematuhan kepada standard serta meningkatkan akses kepada pasaran.

Pada tahun 2016, sejumlah 27 program keusahawanan telah dilaksanakan oleh pelbagai Kementerian dan agensi

